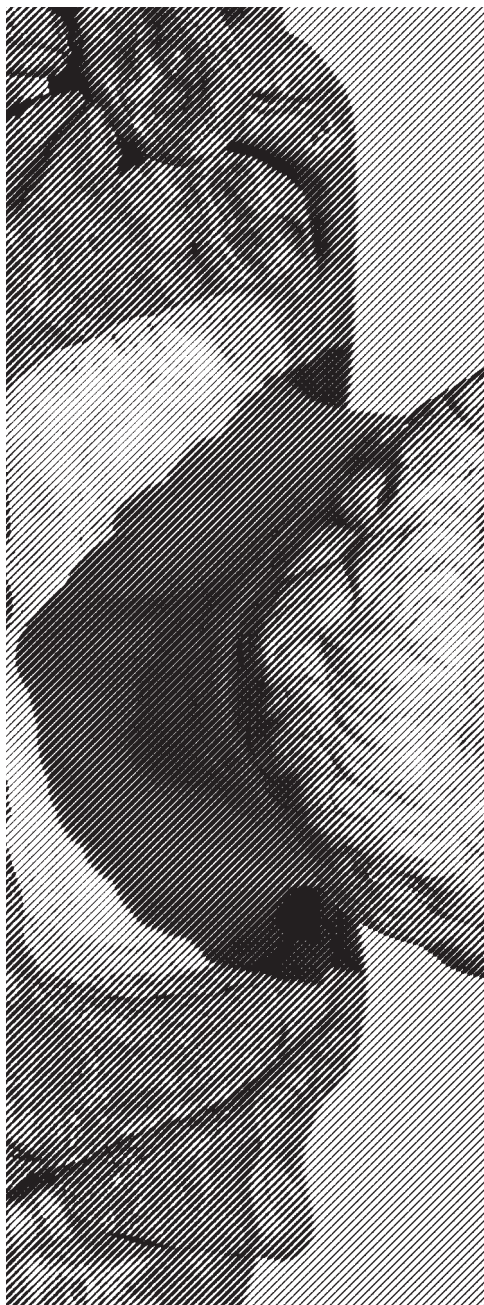

200 *TEMAT DRUGI*
FILOZOFIJA
POLITIKE – ČOVJEK
KAO POLITIČKA
ŽIVOTINJA

UVODNIK U
DRUGI TEMAT

203

Temat koji u nastavku nudimo ne može se svesti na neku specifičnu, ‘užu’ temu, no ono što sve sljedeće radove ipak objedinjuje svakako je pripadnost istoj grani filozofije: filozofiji politike. Međutim, to ne znači da ovaj temat nema nekakvu ‘opipljivu’ nit vodilju koju bi plasirao čitatelju. Relativna širina temata je ciljano odabrana kako bi se odgovorilo na pitanje zašto politika uopće zahtijeva svoju filozofiju. Upravo stoga u podnaslovu temata evociramo Aristotelov termin koji općost filozofije politike dovodi do sasvim konkretnog iskaza. Naime, to da je čovjek ζῶον πολιτικὸν znači da je on biće koje je politikom, kao formom u kojoj se njegovo bivstvovanje pojavljuje, u toj mjeri određeno da izvan nje ono nije mislivo, niti je misleće. Nije mislivo biće, jer čovjek izvan zajednice ne bi bio čovjek; jer, za čovjeka, živjeti znači točno ono što su Rimljani pod time podrazumijevali: *inter homines esse* – bivati među drugima, su-živjeti. Nije misleće biće, jer tek se u uvjetima političkoga mogu ostvariti preduvjeti mišljenja: jezik (‘medij’ mišljenja) i autonomija (koja istovremeno podrazumijeva pozitivnu i negativnu slobodu).

Jedan od temeljnih problema filozofije politike jest diferencija privatne i javne sfere života, njihovog sadržaja te međupovezanosti zbog kojih su obje bitne za zajednicu. Upravo o tom problemu, no kroz feminističku perspektivu, ponajviše govori tekst Marije Škrlec, *Dihotomija privatno/javno u ženskom ključu*. Također, razmatranje javnog prostora kao srži javne sfere života djelomice se razmatra u tekstu *Metafizičko utemeljenje političkog*. Zbivanja u zagrebačkoj Varšavskoj ulici u zadnjih par godina (a naročito zadnjih nekoliko mjeseci) pokazatelj su od kolike je društvene važnosti jasna dihotomija javnog i privatnog. Spomenuti tekstovi ukazuju na filozofijsko-političke posljedice distorziranosti tih dvaju sfera.

Pitanje što uopće treba podrazumijevati pod terminom 'političko' razmatraju već spomenuti tekst Alena Sućeske, *Metafizičko utemeljenje političkog: Aristotel i Spinoza* te tekst Hrvoja Ryznara, *Prirodni zakon, prirodna prava i um kod Lockeja*. U prvome se tekstu, kroz sintezu temeljnih političkih spisa Aristotela i Spinoze, razvija shvaćanje politike utemeljene na naravi, u kojemu se obrazlaže zašto čovjek mogućnost samoozbiljenja i mišljenja nalazi u političkim uvjetima života. U tekstu Hrvoja Ryznara razmatraju se elementi Lockeovog 'prirodnog stanja' čime se rasvjetljava pozadina uspostavljanja države te uopće mogućnost političkoga izvan nje.

Tekstovi Janka Bekića, *Mono vs multi: kulturalizmi u znanosti i politici* te Ivane Gačanović, *Kultura i identitet kao politički neizbežni koncepti: preludijum za prilagođavanje antropološke debate o multikulturalizmu političkoj realnosti* nude uvide u jedan od suvremenih elemenata društvenosti koji nazivamo multikulturalnošću. Činjenica da suvremene države i društva, poradi globalizacije, postaju sve više multinacionalnima, multietničkim i multikulturalnima, dovodi filozofiju politike do sasvim novih pitanja o mogućnosti političkog života. Treba li kulturni identitet biti opravdanje za modifikaciju prava? Koliko se i u kojim točkama kultura i politika preklapaju? Na ta i ostala pitanja multikulturalnosti odgovaraju ovi tekstovi.

U izvještaju s 3. Subversive film festivala prenosimo Vam predavanja i okrugle stolove na kojima smo prisustvovali. Kako je festival svojom temom direktno vezan za tematiku filozofije politike,

mnogima koji ga nisu uspjeli posjetiti (ili onima koji su neka predavanja i diskusije silom prilika propustili) će se ovaj kratki tekst pokazati zanimljivim i informativnim, ne samo jer je festival ugostio neke od najpoznatijih svjetskih filozofa i teoretičara današnjice, već i jer se sadržaj festivala direktno odnosi na našu stvarnost. 205

Konačno, razgovor sa Žarkom Puhovskim, profesorom filozofije politike na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, daje nam stručne uvide u sve dosad spomenute probleme. Osim distingviranja javnog i društvenog, u intervjuu smo nastojali obuhvatiti osnovna mjesta filozofije politike: um i umnost, moral, suvremenu društvenost u vidu globalizacije, multikulturalnosti i kapitalizma, političko djelovanje te kritiku kulture.

Alen Sućeska